

XX a. vidurio modernioji literatūra. Vincas Mykolaitis-Putinas

Vinco Mykolaičio-Putino romano „Altorių šešėly“ pagrindinis veikėjas.

„Aš dabar įsitikinau, kad ir kas aš būčiau, abejojimų, vidaus kovų ir kentėjimų vis tiek neišvengsiu. Pagaliau, ar reikia nuo jų bėgti? Aš manau, kad ne. Be vidaus kovų ir kentėjimų nėra kūrybos. Tik nuolatos degdamas ir atsinaujindamas meno žmogus gali kūrybiškai save pareikšti. [...] Būdamas kunigu aš kovojau ir kentėjau, jausdamas esąs ne savo vietoj, dėl savo vidaus disharmonijos – ir tai buvo egoistiškas skausmas, savęs narpliojimas ir analizavimas. Išsivadavęs aš turėsiu kovoti dėl principų, dėl gyvenimo teisių ir santvarkos, o gal stačiai ir dėl duonos kąsnio... Bet aš manau, kad tai bus prasmingesnė kova ne tik man, bet ir kitiems.“

Pažymėkite teiginį, kurį galėtų pagrįsti ši Vinco Mykolaičio-Putino romano „Altorių šešėly“ citata.

- ☐ Dvilypės prigimties žmogui nelemta patirti dvasinės harmonijos jausmo, t. y. tuo pačiu metu patenkinti ir savo žmogiškąjį, ir dieviškąjį pradą.
- ☐ Pasakotojas stebi įvykius į juos nesikišdamas, bet matydamas personažų poelgius, žinodamas slapčiausias jų mintis, praeitį, jausenas.
- ☐ Vasaris nuoširdžiai bando patirti gyvą tikėjimą, bet turi pripažinti sau, kad meditacijos nesuteikia jokių gilesnių išgyvenimų, kad jis stokoja kunigo pašaukimo.
- ☐ Kūrybinės asmenybės idealas – laisva, savarankiška, save kurianti, etiškai tik savo sąžinei įsipareigojusi asmenybė.

Kas sieja Vinco Mykolaičio-Putino kūrybą ir simbolizmą.

? Pažymėkite tinkamus atsakymus.

- ☐ Simbolistus traukė žemiškoji būtis, tad dažnas jų kūrybos simbolis – žemė. Putino kūryboje ji irgi vaizduojama kaip itin svarbus traukos objektas.
- ☐ Trečiajame dešimtmetyje didieji Putino mokytojai buvo rusų simbolistai: Viačeslavas Ivanovas, Jurgis Baltrušaitis.
- ☐ Putino eilėraščių rinkinyje „Tarp dviejų aušrų“ simboliais išreiškiamas dramatiškas asmenybės konfliktas su aplinka ir savimi, meditacinės nuotaikos, aukštųjų vertybių trauka.
- ☐ Poetas simbolį perkėlė į filosofinių apmąstymų orbitą ir nuolatinę savianalizę, tad išorinis vaizdas Putino kūryboje yra vidinio gyvenimo simbolis.

Rinkinio „Tarp dviejų aušrų“ simboliai.

Vinco Mykolaičio-Putino rinkinyje „Tarp dviejų aušrų“ randame keletą svarbių simbolių. *Parinkite kiekvienam sakiniui pabaigą. Pažymėkite tinkamą atsakymų variantą.*

- A. Kalnų ir bedugnių, viršūnių ir gelmių simboliai Putino poezijoje perteikia ...
- B. Vergo, kalinio įvaizdžiai Putino kūryboje perteikia ...
- C. Žvaigždėtos nakties, Rūpintojėlio, ilgesio viešnios vizijos Putino kūryboje perteikia ...
- D. Klajojančio žmogaus įvaizdis Putino kūryboje perteikia ...

- 1. ...savęs ieškančio žmogaus dramatišką savijautą.
- 2. ...laisvo, ieškančio savęs ir gyvenimo prasmės žmogaus sampratą.
- 3. ...dualistinę pasaulio sampratą, idealybės ir realybės sferas.
- 4. ...dvasinės harmonijos, idealo siekį, meilės poreikį.

- ☐ A–2; B–1; C–4; D–3
- ☐ A–3; B–1; C–4; D–2
- ☐ A–3; B–2; C–4; D–1
- ☐ A–1; B–3; C–2; D–4

Vinco Mykolaičio-Putino rinkinys „Tarp dviejų aušrų“.

Kuris teiginys netinka Vinco Mykolaičio-Putino rinkiniui „Tarp dviejų aušrų“ apibūdinti? Pažymėkite.

- ☐ Tuo metu, kai buvo rašomas šis rinkinys, Putinas itin domėjosi impresionistų kūryba, tad jo poezijoje randama nemažai šiai literatūros kryptčiai būdingų bruožų.
- ☐ Visas dėmesys rinkinyje sutelktas į dvilypę žmogaus prigimtį, reiškiamą viršūnių ir gelmių simboliais, vis besikartojančiomis priešpriešomis: materialu – idealu, gyvenimas – mirtis, šviesa – tamsa, paviršius – gelmė.
- ☐ Putino poezijos žmogus ilgisi dvasinės pilnatvės, yra nusivylęs žmogiškųjų galimybių ribomis. Valdomas priešybių jis negali nei žemėje, nei danguje įsitvirtinti – tai faustiškoji žmogaus būklė.
- ☐ Išskirtinis Putino kūrybos bruožas – pastangos susivokti, susitelkti į savąjį „aš“ – nuotaikas, būsenas, minčių srautą.
- ☐ Putino poezijos žmogus yra maištingas, bodisi buities, trokšta idealo, dvasinės laisvės, gyvena svajone. Tuo jis yra panašus į romantikų kūrybos žmogų.

Vinco Mykoliaičio-Putino biografijos faktai.

Kurie neturi sąsajų su jo romanu „Altorių šešėly“? Pažymėkite.

- ☐ Mykolaičių šeimoje gimė net 9 vaikai, tiesa, ne visi išgyveno.
- ☐ Apylinkių, kuriose gimė Putinas (Pilotiškių kaimas, Prienų rajonas), gamta neįspūdinga, tačiau poetas turėjo vieną mėgstamą tėviškės vietą – Krušakalnį.
- ☐ Mokydamasis gimnazijoje Putinas pirmą kartą pamatė Maironį. Vėliau perskaityti šio poeto kūriniai stipriai paveikė Putino sąmonę ir kūrybą.
- ☐ 1923 metais po ilgų studijų užsienyje (Peterburge, Fribūre, Miunchene), kur išgarsėjo kaip talentingas rašytojas, Putinas grįžo į Lietuvą ir pradėjo dėstyti Kauno universiteto Teologijos-filosofijos fakultete.
- ☐ Daugelis anuometinės Lietuvos kaimo tėvų troško matyti sūnų tarnaujančių Dievui. Šio troškimo skatinami nutarė leisti sūnų į kunigus ir Mykolaičiai.

„Altorių šešėly“ - „tapsmo“ romanas.

Kodėl Vinco Mykoliaičio-Putino romaną „Altorių šešėly“ vadiname „tapsmo“ romanu? Pažymėkite tinkamiausią atsakymą.

- ☐ Romane vaizduojamas ilgas asmenybės savikūros procesas.
- ☐ Romane vaizduojamas herojaus tapsmas poetu.
- ☐ Romane akcentuojamas nuolatinis herojaus siekis kažkuo tapti – pirmiausia kunigu, vėliau – poetu, galiausiai – laisva asmenybe.
- ☐ Terminas sąlygotas vidinės herojaus būsenos – nuolatinės kovos su savimi.

Visuomenės reakcija į Vinco Mykoliaičio-Putino romaną „Altorių šešėly“.

Kurie teiginiai tinkamai apibūdina to meto visuomenės reakciją į Vinco Mykoliaičio-Putino romaną „Altorių šešėly“? Pažymėkite.

- ☐ Iki romano pasirodymo 1932–1933 m. lietuvių romanas buvo neišplėtotas antraeilis žanras. Mykoliaičio-Putino knyga padarė tikrą perversmą – ketvirtajame dešimtmetyje romanai pasipylė kaip iš gausybės rago.
- ☐ Vos pasirodžius romanui kritikai pastebėjo, kad jo pagrindinis veikėjas yra ypatingas, išsiskiriantis iš kitų lietuvių romanų veikėjų. Pirmąkart lietuvių literatūros istorijoje romano veikėjas iškyla kaip individualybė.
- ☐ Šis romanas – tikras psichologinio romano pavyzdys. Lietuvių literatūroje jo ilgai niekas nepralenkė, jis suteikė pasitikėjimo kitiems rašytojams.
- ☐ Dėl sensacingo turinio (autobiografiškumo, seminarijos ir kunigų gyvenimo paviešinimo, įtaigaus psichologizmo) romanas ilgai užsigulėjo parduotuvių lentynose – visuomenė į skandalingą knygą žiūrėjo priešišškai.
- ☐ Nė vienas romanas dar ilgai nesulaukė tiek kritikų dėmesio, kaip „Altorių šešėly“. Recenzijų būta ir labai teigiamų, ir labai neigiamų.

Liudo Vasario pasirinkimas stoti į kunigų seminariją.

Kokios priežastys lėmė Liudo Vasario pasirinkimą stoti į kunigų seminariją? Pažymėkite tinkamus atsakymus.

- ☐ Jis vykdė tėvų valią.
- ☐ Vasaris žavėjosi kunigais visuomenininkais ir kunigais rašytojais, jis norėjo būti naudingas Lietuvai kaip Maironis.
- ☐ Seminariją Vasaris pasirinko neturėdamas aiškių gyvenimo idealų, bet tikėdamasis juos ten atrasti.
- ☐ Vasaris buvo netikintis jaunuolis, todėl manė, kad seminarija jam padės atrasti Dievą, įrodys jo buvimo faktą.

Svarbiausios romano problemos.

Anot literatūrologo Jono Lankučio, Vincas Mykolaitis-Putinas romaną „Altorių šešėly“ parašė labai greitai, tačiau jame gvildenamos kelios svarbiausios problemos nedavė rašytojui ramybės gerą dešimtmetį dar prieš pradėdamas jį kurti. *Kokios tos svarbiausios problemos? Pažymėkite tinkamus atsakymus.*

- ☐ Lietuvių buržuazijos idėjinė krizė.
- ☐ Asmens laisvės problema.
- ☐ Kunigo pašaukimo problema.
- ☐ Ekskunigo problema.
- ☐ Kūrybos ir kunigavimo santykio problema.

Putinos kūrybos temos.

Kuriomis temomis rašant rašinį tikty remtis Vinco Mykoliaičio-Putino romanu „Altorių šešėly“? Pažymėkite.

- ☐ Kaip gyvenime išbandoma žmogaus dvasinė stiprybė?
- ☐ Ar žmoniją daug lengviau mylėti nei vieną žmogų?
- ☐ Ar visada privalome paklusti autoritetams?
- ☐ Miesto, kaip kuriančios ir griauinančios jėgos, tema literatūroje.
- ☐ Nepriklausomo žmogaus nuostata – kokia ji?

Vasario charakterio esmė.

Per įvairius svarstymus, laisvės troškimą Liudas Vasaris Vinco Mykolaičio-Putino romane „Altorių šešėly“ prieina prie svarbios išvados – savo charakterio esmės.

Kokia yra ta Vasario atrasta tiesa, kuri citata ją atspindi?

- ☐ „Kunigų luomas turi būti aiškus ir disciplinuotas, jeigu jis nori būti stiprus ir gyvenimą valdyti. O jis to nori. Dvasinė vyresnybė turėtų tučtuojau imti nagan kiekvieną, kas pradeda krypti iš luomo vėžių. O kas jau iškrypo arba nenori laikytis jo dėsnių, prašom – tam laisvas kelias!“
- ☐ „Aš dabar įsitikinau, kad kas aš bebūčiau, abejojimų, vidaus kovų ir kentėjimų vis tiek neišvengsiu. Pagaliau, ar reikia nuo jų bėgti? Aš manau, kad ne. Be vidaus kovų ir kentėjimų nėra kūrybos. Tik nuolatos degdamas ir atsinaujindamas meno žmogus gali kūrybiškai save pareikšti.“
- ☐ „Aš niekad nieko nesakysiu prieš vidurinę luomo santvarką ir griežtus reikalavimus tiems, kurie nori jame pasilikti, bet nutariau priešintis ir, reikalui esant, kovoti dėl teisių tų, kurie iš jo išstoja. Mūsų amžių tolerancija turėtų būti ne išmalda, ne malonė, ne kompromisas, bet teisė ir pareiga. Visi esame žmonės!“
- ☐ „Būdamas kunigu aš kovojau ir kentėjau, jausdamasis esąs ne savo vietoj, dėl savo vidaus disharmonijos – ir tai buvo egoistiškas skausmas, savęs narpliojimas ir analizavimas.“

Auksės asmenybė.

Į dvejonės ir refleksiją linkusiam Liudui Vasariui reikia dvasinės atramos, stipraus išorinio akstino, išjudinančio jo valią, ryžtą veikti. Trečiojo romano dalyje tuo akstinu tampa Amerikos lietuvė Auksė.

Pažymėkite teiginius, tinkamus Auksės asmenybei ir poveikiui, kurį ji daro Vasariui, apibūdinti.

- ☐ Auksė įkūnija apoloniškumą – etinę ir socialinę tvarką, racionalųjį pradą, stabilumą ir optimizmą. Tuo ji siekia užkrėsti ir Vasarį.
- ☐ Santykiai su Aukse Vasarį prablaivina, jų ryšys yra vien intelektualinio pobūdžio, juslingumui čia nėra vietos. Pokalbiai su Aukse niekada nebūna trivialūs, jie visada siekia esminių būties, žmogaus gyvenimo ir santykių klausimus, juose daugiausia dėmesio skiriama Vasario vidinės dramos ir jo kūrybos svarstymams.
- ☐ Ragindama Vasarį priimti svarbiausius gyvenimo sprendimus, Auksė jį veda tapatybės, identiteto gryninimo link, kritikuoja jo pesimizmą ir melancholiją ne tik gyvenime, bet ir kūryboje.
- ☐ Auksė neskubina Vasario žengti daug lemiančių žingsnių – nutraukti santykių su Glaužiuviene, atsisakyti laikyti mišias, juridškai įteisinti jųdviejų santykius, atsisakyti kunigystės. Ji leidžia Vasariui pačiam daug ką nuspręsti taikydamosi su jo dvejonėmis.
- ☐ Auksė sužavi Vasarį savo koketiškumu, mokėjimu įtikinti ir patikti, amerikietiškais bruožais, tolimais kaimiškiesiems.